

OM försvarsdebatt och officerare

Någon hetare försvarsdebatt har inte ännu hörts av. Kanske får vi den när ÖB:s utredningar föreligger och hr Frithiofson satt igång med att förvandla regeringens direktiv till ett kommittébetänkande.

Glädjande är i sammanhanget att inte försvarsgrenarna ställt upp mot varandra. Några få milda efterslag av en förlegad argumentation

Thede Palm

har visserligen förekommit. Chefen för marinen har hållit ett tal, där man igenkännande hört att vårt land är havsomflutet. Redan skolgeografien lärde oss dock att vi inte är en ö utan att vi har vissa landgränser, något som blev bekräftat 1940. Det har till och med på sina håll antytts att vi har sjögränser som inte medger flottoperationer. Vi läser vidare: "ju starkare sjömakt, desto fullständigare kontroll", dvs. av sjövägarna. Det låter som om flyget inte varit uppfunnet. Ett nytt motiv är däremot att arméstrids-

krafterna är så pass litet rörliga, att de inte kommer att hinna möta en landstigande fiende. Man skulle vilja invända, att detta beror på var de befinner sig i utgångsläget, alltså på hur långt de har till invasionsområdet. Och man kan tillägga, att ingen tänker sig ett svenskt försvar utan *samverkande* stridskrafter.

En helt annan typ av polemik representerade en artikel i DN av docent Rolf Björnerstedt, som med utgångspunkt i s. k. fredsforskning "tror" en del ting om en ensidig nedrustnings möjligheter och fördelar. Han har på en avgörande punkt bemötts i samma tidning av riksdagsman Manne Ståhl. Denne påpekade, vad som borde vara självklart, att krigsrisker inte får bedömas ur ensidig svensk synpunkt. Också för oss är den globala utvecklingen avgörande.

Men hr Björnerstedt vänder sig samtidigt mot långtidsplaneringen inom försvaret, som han avvisade "om den är så ensidig, att den endast vittnar om kortsynthet eller hänsyn till militära gruppintressen". Var finner man den? Det skulle varit något nytt om den socialdemokratiska riksdagsmajoriteten känt sig särskilt bunden till militära gruppintressen. All långtidsplanering har granskats av regeringen och godkänts av riksdagen

och gått ut på en vettig disposition av skattemedlen till försvaret. Det förefaller vara en säregen inställning då man inte vill godta en sådan.

Hr Björnerstedts skrivning har kanske en politisk förklaring. Annorlunda måste ett uttalande av chefen för civilförsvaret, generaldirektör Sundelin, bedömas. I ett föredrag har han sagt, att om man bestämmer sig för en långsiktig inriktning av försvarspolitiken förefaller tio år vara fullt tillräckliga för att skapa förutsättningar för en kvalificerad uppföljning och analys av skeendet i omvärlden. (Detta uttalande, här återgivet uttaget ur sitt sammanhang, skall förvisso inte kommenteras!) Han fortsätter: "med all respekt för mina militära kolleger tror jag inte att de är skickade att klara det här analysarbetet. De har en vana att tänka i vapensystem . . ."

Detta är lika klokt som om hr Sundelin påstått att en civilingenjör, som bygger en damm, inte är skickad att uttala sig i naturvårdsfrågor, eftersom han är van att tänka på kraftförsörjning. Att han också skulle kunna förstå något annat, faller inte hr Sundelin in. På samma sätt eliminerar han militärledningen och försvarsstaben och resten av officerskåren när det gäl-

ler att analysera försvarspolitiska problem. Med vilka vill han ersätta dem? Med byråcheferna i civilförsvarsstyrelsen?

Hr Sundelins framträdande är ett annat exempel på försöken att framställa officerskåren som en grupp som kanske kan sitt yrke, men därutöver inte mycket. Det är sant att den bildar en grupp, nämligen av svenska tjänstemän som valt en för samhället nödvändig men inte populär specialitet. Gruppen karakteriseras, i förbigående sagt, också av en sällsynt tålmodighet när den utsätts för illvilliga eller enfaldiga påståenden.

Officerare har både rätt och skyldighet att efter personlig förmåga deltaga i debatten, var och en i sin krets. Nya spionagefall i vår närhet, höjda ryska försvarsanslag, oenighet i Genève är sådant som på sistone kommit till i en bild, som redan förut dominerats av Vietnamkriget och av NATO:s försvagning. Mot den bakgrunden kan vårt läge klagas. En och annan MO-anmälan kommer att bli följd, från personer som förvirrat tror att statstjänstemän inte har rättighet att kritisera regeringsförslag. Det vore behagligt för regeringen om så vore fallet. Det bör vara angeläget för MO att visa hur saken ligger till.